

26.5.2005

Jakelussa mainituille

SELVITYSMIES OSAAVAN TYÖVOIMAN SAANNIN TURVAAMISEKSI

Asettaminen

Sisäasiainministeriö on asettanut selvitysmiehen, jonka tehtävänä on selvittää keinoja osaavan työvoiman saannin turvaamiseksi väestöään voimakkaasti menettävillä alueilla

Toimikausi

1.6.2005 – 31.12.2005

Tausta

Pääministeri Matti Vanhasen hallitusohjelman aluepolitiikkaa koskevassa osassa edellytetään, että selvitetään mahdollisuudet turvata osaavan työvoiman saanti väestöään voimakkaasti menettävillä alueilla. Hallitusohjelmaa täsmennetään valtioneuvoston päätöksellä alueiden kehittämisen tavoitteista. Siinä selvitystyötä suunnataan koskemaan kokeiluja muun muassa verotuksessa ja työvoimapalvelujen kehittämisessä.

Maakunnista voimakkaimmin väestöään ovat menettäneet Kainuu, Etelä-Savo ja Lappi. Näissä maakunnissa väestö on vähentynyt kaudella 1990-2003 keskimäärin lähes 10 %. Näiden maakuntien ulkopuolella etenkin Pohjois-Karjalassa ja Pohjois-Savossa on seutukuntia, joiden väestötappio on ollut selvästi tätä suurempi.

Julkisten hyvinvointipalveluiden asema väestökatokuntien työllisyydessä ja väestön palveluiden turvaajana on huomattava. Pääosa näistä palveluista on kuntien vastuulla.

Kilpailu työvoimasta leimaa tulevaisuuden työmarkkinoita. Pienet keskuksset ja syrjäiset alueet ovat kasvuseutuja huonommassa asemassa tässä kilpailussa. Viimeaikaisten selvitysten perusteella työvoiman saantia voidaan tarkastella kahdesta eri näkökulmasta:

1. Tarkastelu työn organisoinnin näkökulmista

Pienissä yksiköissä osaavalle työvoimalle tulisi turvata toisaalta tarvittava kollegiaalinen tuki ja toisaalta riittävä työmäärä. Esimerkiksi lääkärit tarvitsevat sijaisia ja konsultoivaa tukea erikoistapauksissa, harvinaisten kielten opettajat puolestaan tarvitsevat riittävästi opetustunteja varmistaakseen ansiotasonsa. Avainasemassa ovat kunnat ja valtio, jotka yhteistyössä voivat järjestää työntekijöilleen monipuoliset, työmäärältään kohtuulliset ja ansioiltaan riittävät toimenkuvat.

Yritystoiminnan kehittyminen ja uusien yritysten perustaminen edellyttävät osaa-
van työvoiman saantia. Tässä mielessä yritysten yhteydet alansa korkeakouluihin ja yliopistoihin ovat keskeisiä. Opinnäytetyöt, harjoittelupaikat ja osallistuminen erilaisiin kehittämishankkeisiin ovat esimerkkejä yritysten ja oppilaitosten yhteistyöstä. Uutta teknologiaa hyödyntämällä voidaan edistää yhteyksien ylläpitoa.

Olennaista työn organisoinnissa on myös työkuulttuurin muutos. Pienissä työyhteisöissä edellytetään valmiutta monipuolisempaan työnkuvaan ja erilaiseen työnjakoon eri ammattien välillä kuin suurissa yksiköissä.

2. Tarkastelu valtion toimenpiteiden näkökulmista

Valtion toimenpiteet voidaan kohdistaa joko työntekijälle tai työnantajalle. Väestötappioalueilla työskentelevien palkkatasoa voidaan parantaa joko korottamalla nimellispalkkaa tai verohelpotuksin. Työnantajan kustannuksia voidaan alentaa yleisesti tai erityisesti työnantajille suunnatuilla valtionavulla tai sosiaaliturvamaksujen alennuksilla.

Työvoimapalveluja kehittämällä on mahdollista tehostaa tiedon saantia työpaikoista. Näin helpotetaan molempien puolisuuden sijoittumista samalle työssäkäyntialueelle. Koulutuksessa tulee kiinnittää huomiota monipuolisten ammattitaitojen luomiseen eri aloilla.

Tehtävä

Selvitysmiehen tehtävänä on tehdä ehdotus niistä toimenpiteistä, joilla edistetään työvoiman saantia väestöään menettävillä alueilla. Toimenpiteet voivat tähdätä kokeiluiden käynnistämiseen ja lainsäädännöllisten muutosten aikaansaamiseen.

Selvitysmiehen on esitettävä arvio ehdotustensa kustannuksista.

Selvitysmies voi kohdistaa toimenpiteensä eri alueille. Työn kannalta tarkoituksenmukaisena pienimpänä alueyksikkönä voidaan pitää seutukuntaa.

Organisointi

Sisäasiainministeriö kutsuu selvitysmieheksi valtiosihteeri Raimo Sailaksen.

Selvitysmies ottaa avukseen tarvittavat asiantuntijat ja sihteerit.

Kustannukset

Työ tehdään virkatyönä.

Alue- ja kuntaministeri

Hannes Manninen

Aluekehitysjohtaja

Pekka Urjanheimo

LIITE Muistio

JAKELU Valtiosihteeri Raimo Sailas

TIEDOKSI

Valtioneuvoston kanslia ja ministeriöt

valtiosihteeri Kari Salmi

valtiosihteeri Antti Mykkänen

Maakuntien liitot

Suomen kuntaliitto

Sisäasiainministeriön osastot ja erillisyksiköt sekä erityisavustajat

